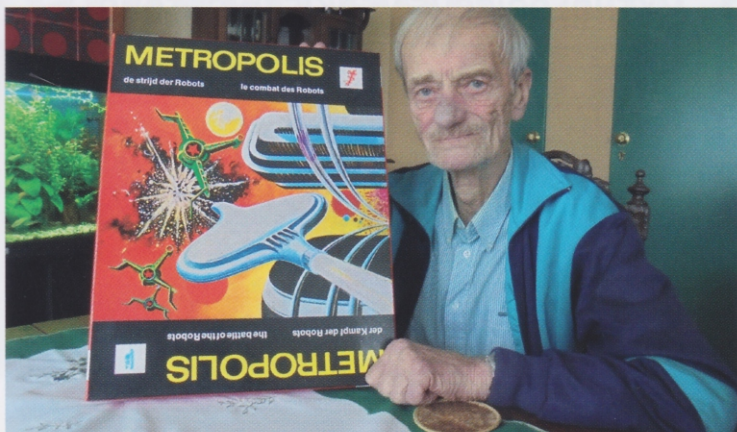

Vóór CATAN METROPOLIS

Op bijgaande foto poseert Jaap de Jager nog trots met het door hem bedachte spel Metropolis in zijn woning in Amsterdam-Zuid, toen ik hem in 2016 interviewde. Hoewel ik na het interview sporadisch contact heb gehouden, werd ik begin 2020 toch overvallen door de mededeling door dochter Ellis dat Jaap eind 2019 overleden was, toen zij mij belde om te vragen of ik belangstelling had voor een aantal spellen die zij bij het opruimen van het huis in de kelder had gevonden.

Het verhaal van Metropolis is een ingewikkeld, maar mooi verhaal over de ontwikkeling, uitgave, en uiteindelijke commerciële mislukking van een in opzet prima project in de jaren zeventig met een fraai product! Niet alleen Jaap was een directbetrokkene bij de uiteindelijke realisatie van het spel, maar ook Robert Zielschot (schrijversnaam/pseudoniem: Raymond Donkersloot), die ik wist te traceren via Rian van Meeteren en Han Heidema, en die ik ook heb kunnen interviewen. Uit de door Jaap en Robert tijdens de gesprekken naar voren gebrachte 'meer en minder' gerelateerde gebeurtenissen, heb ik het volgende, summier beschreven, verloop afgeleid.

Geschiedenis in hoofdpunten

1. Jaap de Jager had een WO-II-wargame bedacht en in hout uitgevoerd.
2. Wargamers, waaronder Robert Zielschot, leerden het spel kennen.
3. Robert was als uitgever wel geïnteresseerd om het spel uit te geven.
4. Robert paste Jaaps spel aan en zette het om naar het spel Metropolis (geïnspireerd op de gelijknamige film).
5. Voor de productie en sales-promotie werd de firma Barnett ingeschakeld.
6. Er kwam een overeenkomst over financiering (Robert en Jaap betaalden de productie).
7. Beiden zouden na realisatie honderd spellen elk krijgen.
8. Robert kreeg een zakelijk en financieel conflict met Barnett, uiteindelijk uitlopend in een rechtzaak.
9. Barnett raakte in de problemen en eigenaar Puk van Beekum werd veroordeeld tot gevangenisstraf.
10. Jaap kreeg van de zoon van Puk te horen dat verdere productie alleen mogelijk was na het verschaffen van een aanvullende lening, die hij verstrekke.
11. Realisatie bleef uit en Jaap kreeg financiële problemen.
12. Zoon van Puk bood Jaap de gehele productie aan als aflossing van lening en investering, een totale uitkoop inclusief productie-toebehoren.
13. De spellen en verder materiaal werd overgedragen aan Jaap.
14. Jaap verkocht via beurzen en eigen winkel, waardoor het geïnvesteerde bedrag kon worden vereffend.
15. Na sluiten van de winkel werden de onverkochte spellen opgeslagen in de kelder.
16. Door een overstroming ging een deel van de spellen verloren.
17. Het restant wordt verkocht door Ellis via Marktplaats.

Nasleep

Hoewel Jaap in eerste instantie de bedenker was, was de gehele samenstelling van het bordspel Metropolis door Robert in z'n eentje bedacht, gecreëerd, uitgevoerd, en uit eigen zak betaald. Robert heeft hierbij met niemand ruggespraak gehouden, toestemming gevraagd voor regelwijzigingen, of iemand om terugkoppeling gevraagd. Iedereen bleek wel goed te vinden wat Robert deed. Noch Puk, noch Jaap hebben ook maar iets bijgedragen. Alleen de regelstructuur van het WO-II-spel van Jaap is voor een groot gedeelte in het nieuwe concept verwerkt. Wel heeft Jaap later nog een vel met zijn 'versimpelde regels' toegevoegd bij verkoop. Desondanks beschouwde Jaap het wel degelijk als zijn spel en ook alle peri-

CREDITS

Design: J. de Jager
Development: R. Zielschot
Art: G. Brugman
© 1978 by RAJ-Publications / Postbus 9406 / Utrecht / Holland
Production: Barnett Imp.-Exp. The Hague Holland
Sales Promotion:
Barnett Imp.-Exp.
Phone: (70)-503584
P.O. Box 15612
2584 AN The Hague

kelen rond de realisatie zorgden er uiteindelijk voor dat Jaap en Robert niet meer met elkaar door een deur konden. Ik kreeg tijdens de interviews de indruk dat

zowel bedenker Jaap de Jager als ontwikkelaar Robert Zielschot beiden door firma Barnett flink waren opgelicht, en dat ze door vader en zoon Van Beekum tegen elkaar waren uitgespeeld. Dit had ervoor gezorgd dat er nog steeds geen communicatie tussen bedenker en realisator mogelijk was.

Terug naar het heden

Inmiddels is het spel een 'collectors item' waarbij je op Ebay aanbiedingen voor exorbitante prijzen kunt vinden. Maar Jaaps dochter Ellis biedt ze nog steeds te koop aan voor € 7,50: <https://www.marktplaats.nl/a/antiek-en-kunst/antiek-speelgoed/m1509599666-uniek-metropolis-ufo-gezelschaps-spel-bordspel-1978-vintage.html>.

Aanschaffen dus en teruggaan in de tijd van 'vóór Catan', om dit fraaie en aanbevelenswaardige spel nog maar eens te spelen. Wie het hele verhaal in uitgebreide vorm wil lezen, kan mij een mailtje sturen (wm.fred.horn@kpnmail.nl) en krijgt het hele verhaal retour gemaild.

Tekst **FRED HORN**